

1. Obiekt

Budynek bramny w folwarku dolnym

2. Czas powstania

XVIII w. (?)

3. Miejscowość

JAWORZE

4. Adres:

ul. Pałacowa 28
KW [REDACTED] dz.30/2a,30/2b,30/2c

5. Przynależność administracyjna

woj. Śląskie

powiat bielski, gmina Jaworze

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Jaworze (Ernsdorf)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

woj. katowickie
powiat bielsko-bialski

8. Właściciel i jego adres

Wspólnota Mieszkaniowa Jaworze, ul. Pałacowa 28
Instytut Zootechniki Zakład Doświadczalny w
Grodźcu śl.

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków
A-153/76 06.09.1976 r.

10/60 z 24.02.1960

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA:

Dolny folwark przylega do założenia pałacowego, usytuowany od niego w kierunku pn.-wsch. budynki folwarku usytuowane w podkowie, budynek bramny posadowiony od frontu, na osi zabudowań, w przejeździe do folwarku

BUDYNEK BRAMNY:

Murowany, z kamienia i cegły, otynkowany, dach 2-spadowy, konstrukcji drewnianej, kryty płytkami eternitowymi. Pod dachem strych. Zbudowany na rzucie prostokąta, piętrowy, podpiwniczony. Piwnice o układzie nieregularnym, z nowszymi ściankami działowymi, sklepienie kolebkowo i kolebkowo z lunetami. Na parterze w prawej części budynku brama wjazdowa przykryta sklepieniem kolebkowym z lunetami, w lewej dawna, druga brama wjazdowa, nakryta sklepieniem kolebkowym z lunetami, zamurowana. Pomieszczenia przebudowane i podzielone nowszymi ściankami. QW lokalnościach mieszkalnych oby kondygnacji stropy płaskie, na 1p. drewniane, na parterze nowe, betonowe. Na piętrze układ częściowo 2 i 3 –traktowy. Od zewnątrz kondygnacje rozdzielone opaską. Elewacja zach. 3-osiowa ze śladami półkolistego otworu dawnej bramy, przemurowanej z wprowadzeniem drzwi. Do elewacji przylegają schodki betonowe wiodące do mieszkania na parterze. Elewacja wsch. 4-osiowa, z prawej ślady półkolistego otworu dawnej bramy. Do budynku po obu stronach ścian szczytowych przylegają dalsze budynki folwarczne-parterowe. Do lokalności piętra budynku bramnego dojście klatką schodową z przyległego parterowego budynku czworaka (od str.pd.). budynek bramny na piętrze zajmują dwa mieszkania, na parterze jedno mieszkanie i pomieszczenie gospodarcze Instytutu zootechniki.

Okna w całym budynku prostokątne ze stolarką skrzynkową, 2-skrzydłową, 6-polową i 3-skrzydłową 6-polową. Stolarka drzwiowa zewnętrzna i wewnętrzna w całości współczesna. Wystrój wnętrz współczesny.

INSTALACJE:

Wod-kan, elektryczna, telefoniczna, ogrzewanie gazowe.

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Budynek bramny powstał zapewne w pocz. XVIII w. jako element pierwotnego założenia dworskiego należącego w 1 poł. XVII w. do Henryka Rudeckiego, burgrabiego i starosty bielskiego. Z końcem XVIII w. nowe założenie pałacowe powstało nieopodal pierwotnego, zbudowane przez Barona Arnolda Saint Genois d'Anneaucour, natomiast pierwotne przekształcone na jeden z folwarków dworskich (Dolny Folwark). Budynek bramny wraz z całym folwarkiem po 1945 roku przekształcony został w PGR, później stanowił własność Instytutu Zootechniki w Grodźcu Śl., od 1997 roku wraz z częścią innej zabudowy folwarcznej stał się własnością Wspólnoty Mieszkaniowej Lokatorów.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
2652 m/3	760 m/2	brama przejazdowa na folwark i mieszkanie	brama przejazdowa i mieszkanie
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
- Przed 1957 r. zamurowanie pn bramy przejazdowej z przekształceniem i podziałem na pomieszczenia - 1970 r. przebudowa budynku w związku z adaptacją na część administracyjną, wprowadzenie nad izbami parteru stropów betonowych - 1997 r. podział fizyczny budynku i przejęcie na własność przez lokatorów.		Stan techniczny budynku średni. Budynek mocno zawilgocony, zniszczone elewacje, znacznie zdekapitalizowana substancją murów, ścian i sklepień. Stolarka okienna parteru znacznie zużyta. Budynek zachował pierwotną bryłę i gabaryty, został jednak niekorzystnie przekształcony przez zamurowanie drugiego (pn) przejazdu. Wewnątrz wprowadzono nowe podziały. Stolarka drzwiowa zewnętrzna i wewnętrzna i wystrój wnętrz całkowicie współczesne. Pokrycie dachu wtórne, niekorzystne (eternit)	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		Pilnie przeprowadzić generalny remont budynku (osuszanie, izolacja pozioma i pionowa przyziemia, remont konstrukcyjny ścian, remont elewacji, zmiana pokrycia dachu na dachówkę ceramiczną, wymian części stolarki okiennej, przywrócenie pn przejazdu.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Projekt podziału fizycznego bud. Administracyjno-mieszkalnego nr 28 w Jaworzu. Mgr Wiktor Mojeścic 1997 r.
- Folwark dolny-orzeczenie techniczne , mgr inż. Z. Tyralak
- Folwark dolny, orzeczenie techniczne , ekspertyza konstrukcji budowli, mgr inż. E. Służyńskie 1965 r.
- Decyzja wpisu do rejestru zabytków
- Karta ewidencyjna zabytków „zielona” z 1959 roku
- Ewidencja zabytkowego parku pałacowego w Jaworzu dr. Inz. danuły Kraus, 1988 r. (archiwum SOZ B-B)
- Kataster śląski: 1836 r. Jaworze (Ernsdorf) 1: 2880
- Kataster Śląski koniec XIX w. Jaworze, skala 1:2880 (Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w B-B)

- 22. Biblioteka

- J. S. Samek : Katalog Zabytków Sztuki w Polsce , tom VI, woj. katowickie, zeszyt 2, pow. Bielski. Katowice
- J. Broda : Dzieje parafii diecezji cieszyńskiej. Warszawa 1978 r.
- R. Janik: Z dziejów parafii w Jaworzu. Kalendarz ewangelicki. Warszawa 1974 r.
- A. Komoniecki: Dziejopis żywiecki, oprac. Szczotka , tom 1 Żywiec 1937 r.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Jaworze, zespół pałacowy od str. wsch. w roku 1882, litografia w Tygodniku Powszechnym 1882, nr 46-47
- Jaworze- pergola w parku w 1882 r., litografia w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie
- Jaworze , widok ogólny z 1882 roku, litografia z Tygodnika Powszechnego

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst : mgr inż. arch. Marek Cempla 10.09.2001r.

plany, rysunki : mgr inż. arch. Marek Cempla 10.09.2001r.

zdjęcia fotogr. : mgr inż. arch. Marek Cempla 10.09.2001r.

miejsce przechowywania negatywów : SOZ Bielsko-Biała

KARTA PO WYPELNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

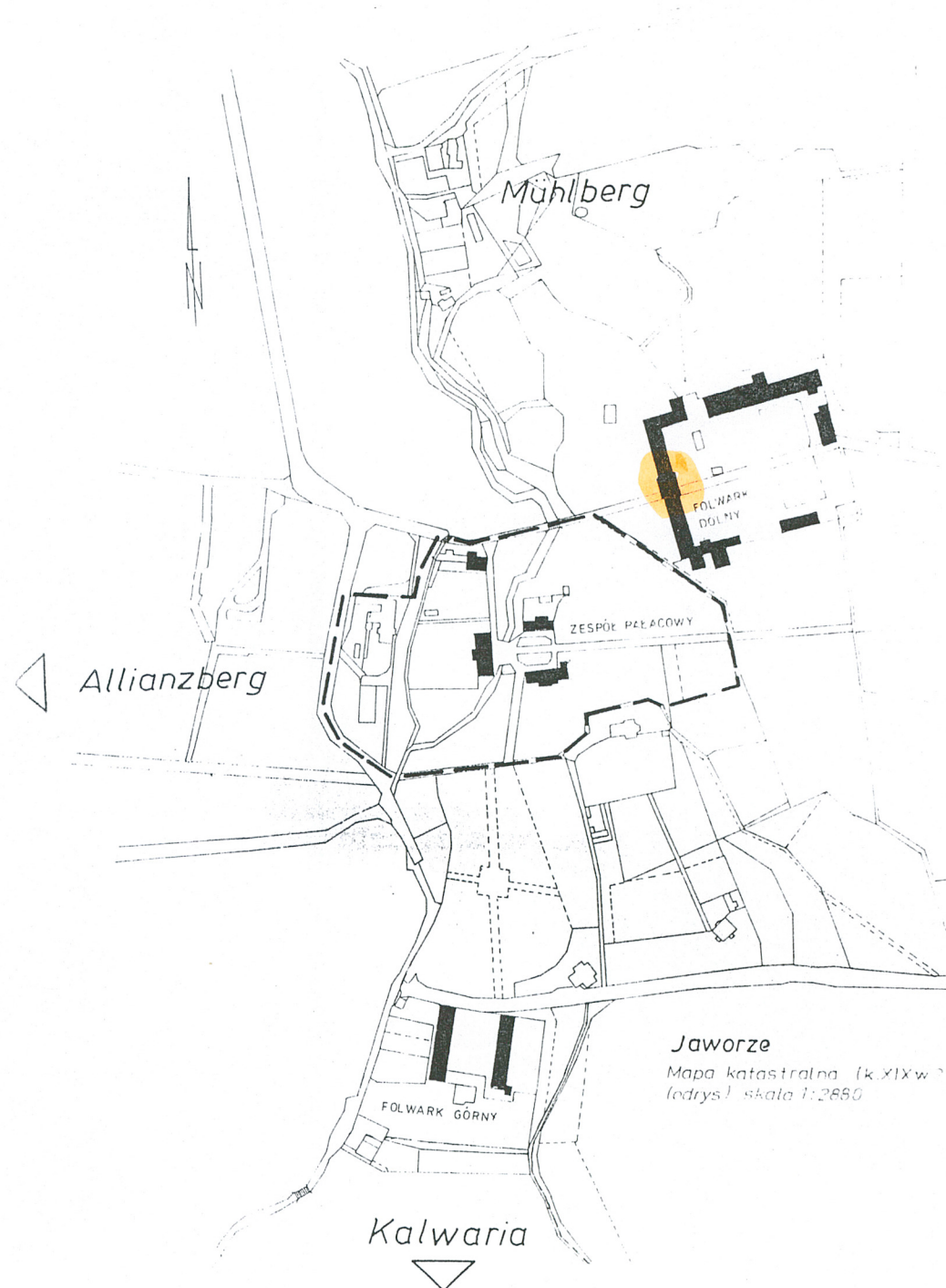
27. Załączniki

załącznik 1,2,3

Jaworze
Mapa katastralna (k. XIX w.)
(odrys) skala 1:2650

